



E. E. LEIVO

LINNAVUORTEN VALTIAS

KADONNEEN VALTAKUNNAN AIKAKIRJAT IV

Linnavuorten valtias

Omistettu Eero-kissalleni, joka pakotti kirjoittamaan joka päivä.

E. E. Leivo

Linnavuorten valtias

Kadonneen valtakunnan aikakirjat IV

Romaani Hämeen viikinkiajasta.

Aiemmin Kadonneen valtakunnan aikakirjat -sarjassa ilmestyneet:

I Soturiprinsessa (2017)

II Idän turkiskauppias (2017)

III Kuninkaan testamentti (2018)

kadonnutvaltakunta.blogspot.com

© 2024 E. E. Leivo

Kansi: E. E. Leivo, Litha Prints, KiwiCakeStudio

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-7167-9

Sepitelmäni alkaa Hämeestä, jossa sijaitsee myös kertomuksen keskeinen tapahtumapaikka, Auttoinen. Tämä kylä on mainittu kirjallisissa lähteissä ensimmäisen kerran jo 1400-luvulla. Isoisäni ja enoni runoilivat ja tarinoivat kotikylänsä menneisyydestä, ihmisistä, kaskuista, sattumuksista, kummituksistakin. Minä taas haluan kertoa ajasta, jolloin myöhemmin viikingeiksi kutsutut kauppias-soturit purjehtivat nykyisellä Itämerellä. Emme tiedä, miksi historiankirjoitus ei mainitse Hämeen maata, jonka tuolloin kerrotaan ulottuneen suolamerestä suolamereen. Tästä muinaisesta ajasta kertoo romaanisarja *Kadonneen valtakunnan aikakirjat*.

1. MUUKALAISSASTAJA

Ratsukko ilmestyi metsän varjosta hämärä kannoil-
laan. Etäinen koiran haukku paljasti kylälle, että
tulija oli havaittu ja että piilottelu olisi turhaa. Pian
haukkuun vastasi muitakin kylän koiria. Mustavalkoinen
ruuna höristi korviaan haukun kuullessaan, mutta ratsastajan
varmuus rauhoitti sitä. He ohittivat turvekattoisen asu-
muksen, jonka pihapiirissä kuljeskeli kirjavan kukon ja pik-
kutytön paimentama kanalauma. Muita ihmisiä ei sitten nä-
kynytäkään. He lienevät jo vetäytyneet pihoilta pirtteihin tai
keittokotiin kuten jokaisena tavallisena talvi-iltapäivänä
auringon laskiessa. Eläimetkin olivat jo suojissaan. Tulisi pak-
kasyö.

– Taisimme löytää sen, mitä etsimmekin, ratsastaja kuiska-
si hevoselleen nähdessään korkean puuaidan, jonka toisella
puolella kohosi hirsirakennus. – Tämän täytyy olla hänen ta-
lonsa.

Avoimesta portista näkyi pihapiirissä loimottavia soihtuja
ja talon liepeillä liikuskelevia tummia ihmishahmoja. Raken-
nuksesta kuului puhetta, naurua ja laulun hoilotusta. Ratsas-
taja ohjasi hevosensa pihaan ja pysähtyi. Pitkän matkan jäl-
jiltä hän tuskin tunsu jalkojaan. Vatsakin oli kurninut nälästä

jo jonkin aikaa, koska kuiva leivän kanttty ei ollut kummoinenkaan vatsantäyte.

– Milläs asioilla täällä liikutaan? ääni hämärästä sanoi.

Ukko riensi ratsukon luo vasenta jalkaansa ontuen niin nopeasti kuin kykeni.

– Rehellisillä asioilla, ratsastaja vastasi, ja ukko huomasi, ettei kysymys miellyttänyt tulijaa. Vieraan ääni kuitenkin paljasti tämän nuoren iän. Ei kai sentään hevosen selässä istunut lapsi?

– Haluan tavata isännän, muukalainen lisäsi nopeasti.

– Isännällä on vieraita, näettehän.

– Jääräpä, ratsastaja mutisi vastaukseksi.

– Tulitteko haukkumaan kunniallista talonväkeä? ukko kysyi terävästi, mutta sai vastaukseksi viritetyn jousen, jonka nuoli osoitti häntä kohti. Se yllätti hänet perin pohjin. Miten tulija oli saanut aseensa niin näppärästi valmiuteen? Vaistomaisesti ukko nosti kätensä, ikään kuin liike olisi estänyt nuolta osumasta.

– No, alkäähän nyt. Eihän tässä...

– On parasta totella, ratsastaja keskeytti. – Minulla ei ole aikaa jaaritella.

– Mutta... ukko sopersi. Hän ei ollut nähnyt kovin monen käyttävän joustaan niin vihamielisesti kuin tämä nuorukainen, vieläpä syyttä suotta. Ei tulijan käytös ollut sopivaa. – Pankaa jousi pois. Nyt ei olla taistelukentällä vaan Lammin rikkaimmassa talossa.

– Edessä on taistelu, jos ette tottele. Olen kulkenut pitkän taipaleen, enkä kuuntele vastaväitteitä. Minun on tavattava isäntä.

– Mutta hyvä nuori mies...

– Neiti.

– Neitikö? ukko kysyi.

Jännettä vetävä käsi alkoi vapista, sen ukkokin näki. Tulija oli jännittänyt jousta liian pitkään voimiinsa nähden.

– Mitä ihmeellistä siinä on? neidiksi esittäytynyt kivahti. – Toimikaa hyvä mies!

Siinäpä tomera tapaus tyttöseksi, ukko ajatteli ja päättiotella. Saakoon tahtonsa läpi. Neiti ei selvästikään halunnut paljastaa heikkouttaan hänelle, vanhalle palvelijalle.

– Seuratkaa sitten, ukko urahti ja lähti köntytämään kohti päärakennusta. – Mutta pitäkää hyvä ihminen jousenne kurissa!

Ratsastaja asetti nuolen takaisin viineen, hypähti ruunansa selästä, oikoi nopeasti viittansa ja mietti, että vapina oli silkkaa harjoituksen puutetta. Siihen tulisi muutos.

– Entä kuka huolehtii hevosestani? hän kysyi ukon loittonevalta selältä.

Ukko pysähtyi ja kääntyi katsomaan. Hän ei sietänyt komentelua, mutta koska hän oli jo aavistanut, että tulija oli joku tärkeä, sen verran itsevarmaa muukalaisen käytös oli, hän vihelsi pimeyteen. Ratsukon luo ilmestyi kuin tyhjästä nuorukainen.

– Hevonen, ukko urahti, eikä poika kyselty, vaan näytti tietävän tarkalleen, mitä tehdä seuraavaksi. Hän tarttui ruunan ohjaksiin ja vei sitä kohti pimeyttä, jonne soihtujen valo ei yltänyt.

Ukko mulkoili luokseen rientävää muukalaista ja pohti, millä asioilla tämä liikkui. Hänen isäntänsä henki saattoi olla vaarassa. Palveltuaan ensin edesmennyttä Hämeen kuningasta Kainu Hopeamiekkää ja sen jälkeen kuninkaan vaimoa Emerentiaa, joka oli syösty vallasta ja karkotettu muille maille, myös Lari oli joutunut uusien vallanpitäjien epäsuosioon. Nyt Hämettä hallitsi Hangastenmäen Touko, joka oli tehnyt rauhanvalan rannikon tanskalaishyökkääjien kanssa. Daanit eivät kuitenkaan olleet poistuneet mihinkään, kuten oli luul-

tu. Ja sekin tiedettiin, ettei väki Saksalan kylässä ollut uusiin isäntiinsä tyytyväinen. Uuden vallan alla tyttösiä oli joutunut daanien kynsiin ja joitakin äpäriä oli saanut alkunsa. Sanaa rannikon elosta kiiri aika ajoin Lammillekin, mutta se mitä vallanlinnakkeessa tapahtui ei juuri vaikuttanut hämäläiskylän arkeen. Mutta tämä neiti oli kuin pahan ilman lintu, puheenparren perusteella hämäläinen, mutta silti mahdollinen petturi. Neidin olemus muistutti ukkoa jostakin. Oliko kyseessä ehkä karkotettu kuningatar? Vaan ei kai sentään jopa sotureitaan karskimmaksi haukuttu Emerentia ollut noin lapsellinen ja hintelä?

Ukko johdatti vieraan pääövelle.

– En voi liittyä juhlavieraiden joukkoon, tulija ilmoitti.

– En minä nyt muukalaista arvollisten vieraiden eteen olisi vienytkään, ukko vastasi ynseästi. Jos tulija olisi ollut daani, häntä ei olisi päästetty edes pihaan, vaan otettu kiinni, teljetty hikkiin ja alistettu orjaksi. – Haen vain isännän, ja sillä aikaa te odotatte tässä.

Ukon mentyä tyttö etsi viittansa kätköstä kaljaleilin ja hörppäsi ahnaan suullisen. Pitkä ratsastus oli vienyt voimat, jalat kantoivat juuri ja juuri. Heikkous ärsytti häntä. Olen taistellut daaneja vastaan ja lävistänyt heitä nuolilla, hän ajatteli. Taistelija ja soturi ei saa koskaan antaa periksi. Heikkoutta ei tule näyttää, epäroidä ei saa. Miten katkeraa olikaan, että taistelu oli ollut turha. Hän oli kuvitellut mielessään voitokkaan tulevaisuuden, aivan erilaisen kuin tilanne, jossa nyt oltiin. Minun Hämeestäni ei ole enää mitään jäljellä, hän valitteli mielessään.

Ukko palasi sisältä pitkänhuiskea mies kannoillaan.

– Sen on parasta olla tärkeää, tytölle tuttu miesääni sanoi.

– Lari! tyttö huudahti, syöksähti miehen luo ja kietoi hoiakat kätensä tämän ympärille.

– Mitä sinä teet täällä? mies kysyi ja irrotti tytön kädet ympäriltään.

Silloin tyttö alkoi nyyhkyttää. Väsymys vei voiton urheudesta.

– Auta minua...

Hämillään Lari pani kätensä nyyhkyttävän tytön olkapäälle ja nyökkäsi ukolle, joka meni takaisin taloon.

– Onko Kapatuosiassa asiat hullusti? Lari kysyi.

– On. Kaikki on menetetty!

Tyttö syöksähti uudestaan miehen syliin ja painoi päänsä tämän villavaa nuttua vasten.

– No, olepas nyt, pikku-Kukka, Lari sanoi ja taputti tytön selkää.

Silloin tyttö irtautui miehestä silmät leiskuen ja sihahti:

– Älä sano Kukka! Vihaan sitä nimeä.

– Ei nimi pahenna ihmistä, jos kunnia säilyy, Lari vastasi. – Selitäpä nyt, miksi tulit.

– Olet ainoa ystäväni, Kukka sanoi, ja Lari oli näkevinään kyyneliä tytön poskilla.

– Jaa, no tuota... Emme me tähän voi jäädä seisomaan. Mennään saunalle. Voit yöpyä siellä.

– Minä autoin Emerentian ja Jaakon pakoon. Saatoin heidät saarelle ja rusien laiva poimi heidät mukaansa, Kukka selitti heidän kävellessään.

– Tiedän, mutta siitä on jo iäisyys. Miksi yhä mietit asiaa?

– Jos daanit saisivat tietää, olisin mennyttä, Kukka jatkoi.

Laria hymyilytti, koska daanit tuskin olivat kiinnostuneita Kukan kaltaisen hämäläistytön menneistä tekemisistä. Olihan taistelusta kulunut jo yli vuosi, ja uudet tuulet puhalsivat. Sitä paitsi Lari tiesi tarkalleen, millainen Saksalassa solmittu sopimus oli. Emerentia ja Jaakko karkotettiin, eivätkä he koskaan saisi palata Hämeeseen. Daaneille riitti, että sisarukset katosivat muille maille ja pysyivät poissa, muulla ei ollut

heille väliä. Vain Aino ja Touko halusivat päästä sisaruksista eroon kuoleman kautta. Daaneja taas kiinnostivat vain rik-kaudet, joista he pääsivät rannikolla osalliseksi.

– Kunpa olisin silloin lähtenyt heidän matkaansa, Kukka sanoi.

– Ei se olisi käynyt päinsä. Olet sotapäällikön sisar, ja si-nulla on velvollisuuksia perhettäsi kohtaan. Lähtemällä olisit häpäissyt vanhempasi.

– Hiiteen se kaikki.

– Tänne et ainakaan voi jäädä, Lari sanoi. – Olet selvästi karkuteillä. Sinun on palattava Hollolaan. Veljesikään ei tai-da tietää tästä retkestä mitään?

– Kotiin en palaa. Matkaan pohjoiseen. Olen varustautu-nut hyvin, Kukka sanoi, mutta syvenevässä pimeydessä Lari aisti tytön äänessä syyllisyyttä. Kukka oli ollut pienestä pi-täen levoton ja itsepäinen tyttö, joka teki mielensä mukaan ja joka ei kavahtanut vanhempiensa rangaistuksia. Hyvästä syystä Lari pelkäsi, ettei pystyisi kääntämään tytön päätä. Kypsymätön Kukka oli kuitenkin Toivon sisar, jonka hyvin-voinnista Larin oli Toivon soturiveljenä kannettava vastuuta.

Saunalle saavuttua Kukka laski kätensä Larin kädelle.

– Lari, kuuntele minua, hän kuiskasi. – Paljastan sinulle suunnitelman, josta kukaan ei tiedä mitään. Ei ainakaan vielä.

Lari epäröi. Hän oli jo oppinut, että Kukulta saattoi odot-taa mitä tahansa. Mutta jostain syystä tytön oli äkkiä vaikea kertoa asiansa. Kukka painoi päänsä ja tökki lumipaakkua saapikkaallaan.

– Aion taistella tanskalaisia vastaan ja tulin pyytämään si-nut mukaani taisteluun.

Lari hörähti tahtomattaan, sillä vaikka Hämeen tilanne ei häntä ehkä täysin tyydyttänytkään, kuten ei eräitä muita-kaan hämäläisisäntiä, ajatus oli pähkähullu. Kukka ei kuiten-kaan välittänyt Larin asenteesta vähääkään.

– Tiedän ettet suostu kutsumaan Toukoa kuninkaaksi, hän sanoi.

Lari käänsi katseensa päärakennuksen edessä palaviin soihtuihin ajatukset kootakseen. Samalla hän mietti perusteluja, joilla estää Kukan hölmö ja tuhoon tuomittu suunnitelma. Lari ei ollut odottanut tällaista. Kukan sanat muistuttivat tuskasta, jonka Saksalan taistelun jälkeinen sopimus oli aiheuttanut. Silti mikään ei ollut Larista pahempaa kuin ryhtyä luopioksi hämäläisiä, omiaan, vastaan. Ja juuri sitä vikapäättyttö ehdotti.

– Tietääkö veljesi... näistä kapinapuuhistasi? Lari kysyi.

Kukka pudisti päätään.

– Ei, ei... Vannon, että Toivolla ei ole tämän kanssa mitään tekemistä. Mutta minä vannoin uskollisuutta Emerentialle, ja lupaukset on pidettävä.

Lari ei vastannut, mikä sai Kukan hermostumaan.

– Kai sentään olet yhä samaa mieltä kanssani? Et kai ole siirtynyt Toukon puolelle? Kukka kysyi ääni väristen.

– Ole huoleti, en ole vaihtanut puolta, Lari vastasi hiljaisella äänellä ja vilkuili ympärilleen pimeydessä. Tätä keskustelua hän ei halunnut kenenkään talonväestä saatikka pitovieraista kuulevan. Näin isolla tilalla joku oli aina lähettyvillä ja toimittamassa jotakin asiaa, ja sinä iltana tupa oli täynnä vieraita, jotka saattoivat milloin tahansa käväistä ulkona helpotamassa oloaan.

– Emerentian miehet armahdettiin, Lari lisäsi. – Niinpä Saksalan taistelun jälkeen ei ole tarvinnut kahakoida. Daanit ovat pitäneet oman osansa sopimuksesta, ja silloin mekin pidämme osamme.

– Lari... Miten sinä saatat? Me taistelimme daaneja vastaan samalla puolella. Minä olin siellä, sinä olit, me olimme taistelukentällä!

Lari vakavoitui ja koetti pimeässä nähdä Kukan ilmeen. Tyttö oli hetkessä muuttunut kiukuttelevaksi lapseksi. Oliko mahdollista, että sama neitokainen oli ollut hyvin urhea Saksalan linnakkeella?

– Siitä taistelusta ei seurannut mitään hyvää, Lari totesi.

– Mutta sehän oli salaliitto Emerentiaa vastaan! Valta kuu-luu hänelle, tai siis... pikku-Rörikille.

– Shh, puhu hiljempaa, sähähti Lari, joka tunsu olonsa yhä tukalammaksi. Hän halusi pois Kukan vaikutuspiiristä ja lopettaa typerän keskustelun. Saksalassa hän oli ajatellut asioista kuten Kukka, mutta aikaa oli kulunut, ja tässä välissä Lari oli käsittänyt, että oli jatkettava elämää kuten muutkin tekivät. Oli käytävä kauppaa, raivattava kaskia, kasvatettava karjaa, lypsettävä lehmät, pyydetty riistaa ja ennen kaikkea säilytettävä sopu hämäläiskyliä kesken. Rauha oli mahdollinen, kun Jaakko ja Emerentia pysyivät poissa. – Olet niin nuori, ettet voi ymmärtää.

Lari aisti Kukan turhautumisen, tai ehkä tyttö tunsu jopa raivoa. Kohta tyttö varmaan pillaltaisi itkuun, sen verran hyvin Lari Kukan tunsu. Pian kuului nyhykäys, mutta tyttö hil-litsi itsensä.

– Menen samaanin luo neuvoa kysymään, Kukka sopersi.

– Emerentia ja Jaakko luottivat häneen. Hän paransi Jaakon haavat, herätti hänet henkiin. Samaani on puolellamme, ja hän tietää, mitä tehdä. Daanit on karkotettava. He eivät voi jäädä Hämeeseen.

– Tarkalleen ottaen daanit eivät ole Hämeessä, Lari totesi.

Rannikko oli sukupolvien ajan ollut ei-kenenkään-maata, josta pyrkivät nauttimaan hämäläiset, karjalaiset, vaeltelevat fennit, merellä purjehtivat kauppiat ja monet muut, ketkä vain tiensä sinne löysivät. Ennen daanien tuloa Kainu Hopeamiekka oli onnistunut solmimaan karjalaisten kuninkaan Oleksin kanssa edullisen sopimuksen. Yhdistämällä voiman-

sa ja taatessaan rauhan nämä kaksi kuningasta nappasivat herruuden rannikolla, jonka rikkauksia ja kauppaa he siitä pitäen hallitsivat ja jonka väelle he soivat suojeleuksensa.

– Tarkalleen ottaen daanit hallitsevat koko Hämettä rannikolta käsin ja tekevät, mitä mielivät, Kukka kivahti. – He hakevat puut ja rakentavat niistä laivoja, eikä meille jää mitään.

Larin kärsivällisyys oli koetuksella. Hän halusi palata vieraidensa pariin.

– Daanit hallitsevat rannikolla, joka ei alun alkaenkaan kuulunut meille hämäläisille. Sitä paitsi he antavat meidän olla rauhassa. Eivätpä enää rusitkaan hyökkäile.

– Miten kehtaat, petturi! Kukan ääni kaikui pihapiirissä entistä kuuluvammin, ja Lari alkoi pälyillä sivuilleen. Onneksi ukona ei sillä hetkellä kulkenut ketään. – Olet ollut minulle kuin veli, mutta en enää tunnista sinua!

– Olen sama soturi kuin ennenkin, Lari puolustautui.

Kukan kädet puristuivat jousenkaaren ympärille.

– Ehkä minun on sittenkin parasta jatkaa matkaa.

Tytöset ja nuorukaiset loukkaantuvat kovin helposti, Lari ajatteli. Ikään kuin mahla virtaisi heistä yli äyräiden. Lari toivoi Kukan tulevan yön yli nukuttuaan järkiinsä ja palaavan sen jälkeen kotiinsa.

– Malta mielesi, hän sanoi. – Toivo ei anna minulle anteeksi, jos lähdet yön selkään. Veljesi on varmasti huolissaan sinusta.

– En palaa Kapatuosiaan!

– Shh! Haluatko, että koko kylä tietää sinun olevan täällä? Minulla on tupa täynnä kestävieraita!

Kinastelu pikkutytön kanssa oli piinallisinta, mitä Lari tiesi. Tyttö oli saatava rauhoittumaan ja suljettua saunaan, jossa tämä nukkuisi kiukkunsa pois aamuun mennessä.

– Vieraani ihmettelevät, missä luuraan. Mitä selitän heille kun palaan heidän pariinsa? Että talooni saapui äsken muuan kapinallinen tyttö, itse asiassa hän on Kapatuosian naimaikäinen tytär, joka hautoo salaliittoa Hämeen kuningasta vastaan.

Larin toteamus sai Kukan rauhoittumaan. Tyttö ei halunnut kenenkään tunnistavan häntä.

– Mutta daanit voimistuvat, jos emme saa väkeä nousemaan heitä vastaan, Kukka kuiskasi.

Lari pudisti päätään.

– Sinun pitäisi muistaa, ettei Emerentialla ollut kuin rahtusen kannatusta hämäläisten mahtisukujen keskuudessa. Vainutusvaltaisimmat eivät koskaan kääntyneet hänen tuekseen.

Kukka nosti leukansa ylös.

– En ole tyhmä, vaikka nuori olenkin. Jos tanskalaisten läsnäolo heikentää vauraiden tilallisten asemaa, tai jos he jostain syystä ajautuvat riitaan Toukon ja Ainon kanssa, heistä tulee tyytymättömiä. Silloin tilaisuutemme koittaa.

Kukka tarttui Laria kädestä ja kuiskasi:

– Silloin pääsemme tanskalaisista lopullisesti eroon.

Lari ei pudistanut kättä pois, mutta lapsellinen painostus harmitti häntä. Sitä paitsi keskustelu oli alkanut pyöriä kehää. Lari halusi palata vieraidensa luo.

– Puhutaan kaikesta huomenna, hän sanoi ja kääntyi menäkseen, mutta Kukan ote hänen kädestään tiukentui. Miten niin siro tyttö oli noin sitkeä?

– Meillä ei ole muuta vaihtoehtoa. Kai sinä sen ymmärrät? Kukka kysyi ja päästi otteensa irti.

Kukka on väärässä, niin väärässä, Lari ajatteli. Hänellä itsellään oli tarpeeksi tekemistä Lammilla omassa päällikkyydessään. Lari oli luvannut suojella väkeään, ja tanskalaisten kanssa solmittu rauha oli antanut hänelle mahdollisuuden keskittyä oman valtapiirinsä asioihin. Hän oli vastuussa sekä omista sukulaisistaan että lähikylistä. Sitä paitsi kevät tulisi

Se, joka hallitsee linnavuoria, hallitsee koko Hämettä.

Rannikon ratkaisevan taistelun jälkeen Hämeeseen on saatu rauha. Emerentia on joutunut maanpakoon, ja Hopeamiekan lähimpiä sotureita kohdellaan kuin pettureita. Valtaan on noussut Hangastenmäen perillinen, jolla on daanit tukenaan, mutta kuinka moni Hämeessä on valmis taistelemaan hänen puolestaan? Rauhanaika ei olekaan niin rikkumaton kuin kuviteltiin. Talvinen horisontti paljastaa Hämettä eri ilmansuunnissa vaanivat uhat, mutta tuleeko vaarallisin hyökkäys sittenkin Hämeen sisältä?



E. E. Leivon viikinkiaikaan 800-luvulle ajoittuva Kadonneen valtakunnan aikakirjat -romaanisarja vie lukijan seikkailujen ja salajuonien Hämeeseen. Linnavuorten valtias on sarjan neljäs osa.

